

Застосування сторонами правовідносин, які виникли до укладання договору та збільшення ціни за одиницю товару: рішення суду

Рішення Господарського суду Хмельницької області у справі № [924/1009/22](#) від 10.04.2023

Прокурор/позивач в інтересах держави в особі органу, уповноваженого державою здійснювати функції у спірних правовідносинах, звернувся з позовом до суду, у якому просить:

визнати недійсною додаткову угоду № 1 до договору № 22100434, укладеного між ТОВ «Х» та замовником;

стягнути з ТОВ «Х» на користь замовника кошти в сумі 51 689, 24 грн, перераховані за товар, який не отримано відповідно до умов означеного вище договору.

Позиція позивача

За результатами проведення відкритих торгів щодо закупівлі електроенергії UA-2021-12-13-017470-с замовник уклав договір з переможцем торгів ТОВ «Х» (відповідачем) про постачання електроенергії № 22100434 від 14.01.2022.

За договором його ціна становить 1 223 081 грн з ПДВ. Обсяг закупівлі — 230 770 кВт (додаток до договору). За комерційною пропозицією (додаток № 1 до договору) базова ціна товару без ПДВ з тарифом на передачу та тарифом на розподіл становить 4,41667 грн за кВт. Год; тариф на передачу електроенергії, що включений у ціну за одиницю товару — 0,29393 коп. без ПДВ; тариф на розподіл електроенергії, що включений в ціну за одиницю товару — 1,12143 коп. без ПДВ.

Проте 08.02.2022 сторони уклали спірну додаткову угоду, якою підвищили ціну за одиницю товару починаючи з дати укладення договору та зменшили обсяг товару, якщо порівняти з основним договором.

Згідно з чинним законодавством зміна ціни договору, укладеного за результатами тендеру, можлива лише у випадку, коли тарифи на товар змінилися після підписання договору та до повного виконання договору. Водночас постанова НКРЕП від 01.12.2021 № 2454 та постанова НКРЕКП від 17.12.2021 № 2611, якими сторони обґрунтували внесення змін у договір, набрали чинності ще 01.01.2022, тобто до укладення договору. Жодних змін регульованих тарифів з моменту підписання основного договору (14.01.2022) по дату укладення додаткової угоди (08.02.2022) не відбувалось. Це є порушенням статті 41 Закону «Про публічні закупівлі» (далі — Закон).

Також процедура закупівлі оголошена 13.12.2021, а пропозиція учасника-відповідача подана в останній день строку подання пропозиції — 29.12.2021. Враховуючи, що вищевказані постанови НКРЕКП оприлюднені 01.12.2021 і 17.12.2021, зміст останніх був доступний учаснику і замовнику закупівлі задовго до дати підписання договору. За статтею 24 Закону замовник має право з власної ініціативи чи за результатами звернень учасників внести зміни у тендерну документацію. Однак, знаючи зміст постанов НКРЕКП, замовник відповідних змін не вніс. До того ж закон передбачає право учасника внести зміни у свою тендерну пропозицію до закінчення строку подання останньої без втрати свого забезпечення тендерної пропозиції. Однак відповідач зміни до тендерної пропозиції не вніс. Цими діями порушено вимоги, зокрема, пункту 4 частини 3 статті 57 Закону «Про ринок електричної енергії».

Таким чином, сторони не вжили необхідних заходів під час здійснення процедури закупівлі, щоб привести тендерну документацію та пропозицію у відповідність до постанов НКРЕКП, хоча під час укладення договору достовірно знали їхній зміст.

З урахуванням вищезначеного постачальник належним чином документально не підтвердив та не обґрунтував наявність підстав для підвищення ціни договору за одиницю товару з моменту укладення договору до моменту виникнення необхідності внести зміни (підписання додаткової угоди), оскільки підняття цін було загальновідомим фактом ще в грудні 2021 року. Підняття цін відбулося ще до укладення договору, а не після його підписання, що порушує принципи Закону, отже спірна угода, якою внесено зміни до договору з порушенням вимог законодавства, підлягає визнанню недійсною.

Отримана відповідачем оплата товару за збільшеними цінами має бути стягнута з відповідача на підставі статті 670 ЦКУ, оскільки замовник через збільшення ціни отримав меншу кількість товару.

Сторони під час здійснення закупівлі **порушили вимоги чинного законодавства, принципи ефективного та прозорого здійснення закупівлі, що спричинило безпідставне витрачання бюджетних коштів**. Крім того, укладенням додаткової угоди (незаконні зміни) порушено державні інтереси також і тому, що замовник у результаті

незаконних змін договору фактично отримав меншу кількість товару, що нівелює саму мету проведення торгів.

Позиція відповідача

Відповідач посиляється на правомірність спірної угоди.

Коментар позивача: відповідач не наводить жодних аргументів та не подає жодних доказів, які б спростовували доводи позивача.

Збільшену за додатковою угодою ціну товару сторони застосували до правовідносин, які виникли з 14.01.2022.

Коментар позивача: практика Верховного Суду свідчить про неможливість і протиправність застосування частини 3 статті 631 ЦКУ щодо зворотної дії додаткових угод. Застосування в додаткових угодах вищевказаного положення ЦКУ щодо підвищення цін на товар, який вже спожитий, не відповідає закону.

За нагоди ознайомтеся з матеріалом [«Практика ДАСУ щодо \(не\)правомірності застосування частини 3 статті 631 ЦКУ»](#).

Позиція суду

Після підписання основного договору, з включенням у нього цінових та кількісних характеристик товару за тендерною пропозицією, сторони не мають права вносити зміни до цих характеристик до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі. Сторони, скориставшись винятком зі вказаного правила, який визначений пунктом 7 частини 5 статті 41 Закону, внесли зміни в істотні умови договору.

При цьому зміни в тарифах на електроенергію (послуги з передачі і розподілу), які внесені повноважним державним органом, набрали чинності ще до укладення основного договору та мали бути враховані в ньому. Внесення ж змін, які відбулися до підписання договору, свідчить про порушення вимог пункту 7 частини 5 статті 41 Закону.

Збільшення ціни договору після його укладення, якщо порівняти з первинною ціною, що відбулося всупереч законодавства, можна розцінювати як нечесну і недобросовісну ділову практику з боку продавця. Можливість зміни ціни договору внаслідок недобросовісних дій сторін договору робить результат закупівлі невизначеним та тягне за собою неефективне використання бюджетних коштів, що є прямим порушенням принципів процедури закупівлі, визначених Законом.

Відповідно до частини 1 статті 215 ЦКУ підставою недійсності правочину є недодержання в момент вчинення правочину стороною (сторонами) вимог, які встановлені частинами 1-3, 5 та 6 статті 203 цього кодексу.

Враховуючи, що додаткова угода № 1 від 08.02.2022 укладена всупереч вимогам Закону,

вимоги прокуратури про визнання недійсною вказаної додаткової угоди є обґрунтованими та підлягають задоволенню.

Керуючись статтями 232, 233, 236, 237, 238, 240, 241, 256 Господарського процесуального кодексу України, суд хвалив позов задовольнити, визнати недійсною додаткову угоду № 1 від 08.02.2022 до договору № 22100434, стягнути з ТОВ «Х» 51 689, 24 грн, перерахованих за товар, який не отримано відповідно до умов договору, та стягнути судові витрати з ТОВ «Х» у сумі 4 962 грн.

Рішення було оскаржене в апеляційному суді, при цьому апеляційну скаргу на рішення Господарського суду Хмельницької області від 10.04.2023 у справі № 924/1009/22 було залишено без задоволення, а рішення суду першої інстанції залишено без змін.

Використовуйте зразок [Додаткової угоди про внесення змін до договору \(універсальна до прямого договору\)](#).

Публікації з прикладами та аналізом наявних судових рішень щодо різноманітних актуальних питань сфери публічних закупівель легко знайти в розділі «[Судова практика закупівель](#)»:

NOVINY | STATTI | INSTRUMENTY | KONSULTATSIYI | NAVCHANNYA | TENDERNYI SUPROVID | [Привіт, k.plashchenko@radnuk.com](#) | [ВІДЕО](#)

Радник у сфері публічних закупівель
Все для закупівель на одному порталі

[Підписатися](#) [Профіль](#) [Пошук](#)

ЗАМОВНИКАМ | УЧАСНИКАМ | ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ | ПРАВОВА БАЗА | ЖУРНАЛИ | КНИГИ | ТЕСТИ

Воєнний стан | Локалізація | Уповноважена особа | **Планування закупівель** | Конкуренційні процедури | Практика АМКУ | Договір про закупівлю
Відповідальність у закупівлях | Моніторинг закупівель | **Судова практика закупівель** | Природний газ | Електрична енергія | Закупівля робіт
Експерти відповідають | Відео замовникам | Казна | Інфографіка | Оборонні закупівлі | Проекти НПА | "Допорогові" закупівлі за Особливостями

Судова практика закупівель

- Інфографіка
- Відеодопомога
- Статті
- Воєнний стан
- COVID-19

Таблиця технічної специфікації переможця не містить даних про характеристику предмета закупівлі: рішення суду ★

СУДОВА ПРАКТИКА ДЛЯ УЧАСНИКІВ | СУДОВА ПРАКТИКА ЗАКУПІВЕЛЬ

Рішення Харківського окружного адміністративного суду від 07.03.2023 у справі № 520/4585/22 Обставини справи: за результатами моніторингу закупівлі UA-2021-10-25-006986-b Державна аудиторська...

Катерина Плащенко | [Публікація](#) | [366](#) | 16 Березня 2023

СУДОВА ПРАКТИКА ЗАКУПІВЕЛЬ

Публікації з прикладами та аналізом наявних судових рішень щодо різноманітних актуальних питань сфери публічних закупівель

Більше важливої інформації про закупівлі під час воєнного стану читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua) у розділі «[Воєнний стан](#)».